

ХҮНС, ХӨДӨӨ АЖ АХУЙ,
ХӨНГӨН ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМ

**ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТУСГАЙ САНГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХТЭЙ
ХОЛБОГДОН ГАРАХ ЗАРДЛЫН ТООЦООНЫ ТАЙЛАН**

Улаанбаатар хот
2022 он

**ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТУСГАЙ САНГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ
ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХТЭЙ ХОЛБОГДОН ГАРАХ ЗАРДЛЫН
ТООЦООНЫ ТАЙЛАН**

НЭГ. ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

Зардлын тооцооллын зорилго нь Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн хүрээнд иргэн, хуулийн этгээд, төрийн байгууллага хоорондын үүсэх харилцаа, хамааралтай холбоотой үйл ажиллагаа, зардал, ачааллыг урьдчилан тооцоолоход чиглэгдсэн.

Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1 дэх хэсэгт “Хууль тогтоомжийн төслийг баталснаар тухайн хууль тогтоомжийн үйлчлэх хүрээнд хамаарагдах иргэн, хуулийн этгээд, төрийн байгууллагын үйл ажиллагаанд үүсэх зардлын тооцоог тухай бүр гаргаж, зардал, үр өгөөжийн харьцааг энэ хуулийн 12.1.4- т заасан аргачлалын дагуу тодорхойлно” гэж заасны дагуу Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн (цаашид “хуулийн төсөл” гэх) үйлчлэх хүрээнд хамаарах иргэн, хуулийн этгээд, төрийн байгууллагын үйл ажиллагаанд үүсэх зардлыг Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолын 4 дүгээр хавсралтаар баталсан “Хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлын тооцоог хийх аргачлал” -ын дагуу судалж, гүйцэтгэв. Үүнд:

- Хуулийн этгээдэд үүрэг хүлээлгэсэн заалтуудыг тодорхойлох;
- Иргэнд үүрэг хүлээлгэсэн заалтуудыг тодорхойлох;
- Төрийн байгууллагад үүрэг хүлээлгэсэн заалтуудыг тодорхойлох;
- Субъект тус бүрээр гарах зардлыг тооцоолох;
- Тоон үзүүлэлтийг тооцох;
- Нийт зардлын дүнг тооцож гаргах;
- Хувилбарыг нягталж, хялбарчлах боломжийг шалгах;
- Нэмэлт зардлыг тооцох.

Хуулийн төслийг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой гарах зардлыг тооцоход дор дурдсан нийтлэг зарчмыг баримталсан. Үүнд:

- Гүйцэтгэх үүрэг нэг бүрийг оновчтой тодорхойлох;
- Үүрэг гүйцэтгэхэд зарцуулах хугацааг тогтооход бодитой хандах;
- Бодит тоо баримт, мэдээлэлд тулгуурлах;
- Аргачлалд заасан тооцоо хийх үе шатыг баримтлах.

Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлын тооцоог хуулийн үр нөлөөг урьдчилан тандан судлах, үр нөлөөг тооцох, хэрэгжилтийн үр дагаврын нөлөөг тандан судлах гэсэн судалгааны явц тус бүрд гүйцэтгэсэн.

**ХОЁР. ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХЭД ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДЭД ҮҮСЭХ
ҮҮРЭГ, ЗАРДАЛ**

Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг хэрэгжүүлэхэд иргэн, хуулийн этгээдэд үүсэх үүрэг, зардлыг дараах байдлаар судалсан. Үүнд:

1. Хуулийн этгээдэд үүрэг хүлээлгэсэн заалтыг тодорхойлсон нь Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлд хуулийн этгээдэд хүлээлгэсэн зохицуулалт байхгүй болно.

2. Хуулийн этгээдэд үүрэг хүлээсэн үйл ажиллагааг гүйцэтгэхдээ зарцуулах хугацаа, давтамжийн үзүүлэлтийг тооцоолсон болно. Хуулийн төслийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон хуулийн этгээд нь хүлээх үүргээ гүйцэтгэхдээ зарцуулах хугацааг ижил төстэй үүргийг хэрэгжүүлэх хугацаатай адилтган авч үзэн тооцоолов (Хүснэгт 1).

Хөдөө аж ахуйн салбарын сарын дундаж цалин 950000 төгрөг гэж тооцоод нэг минутын цалин 90 төгрөгөөр тооцлоо.

Хүснэгт 1. Хуулийн этгээдэд үүрэг хүлээлгэсэн заалт

Хуулийн этгээдийн үүрэг	Агуулга	Стандарт үйл ажиллагаа	Хугацаа, мин	Давтамж	Нийт зардал
"Хөдөө аж ахуйн корпораци" төрийн өмчит хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани	"Хөдөө аж ахуйн корпораци" төрийн өмчит хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани хуультай танилцах	Хуультай танилцах	10	1	900
		Судлах	10	1	900
		Мэргэжлийн зөвлөгөө авах	30	1	2700
	Мэдээллийг холбогдох газруудад хүргүүлэх	Тэмдэглэл хөтлөх	20	1	1800
		Мэдээллийг цуглуулах	26	1	2340
		Мэдээллийг маягтад бичих	26	1	2340
		Албан бичиг боловсруулах	26	1	2340
		Холбогдох газарт хүргүүлэхээр шууданд хийх	26	1	2340
		Архивлах	20	1	1800
Тариалан эрхлэгч	Тариалан эрхлэгч, аж ахуй нэгж, байгууллага хуультай танилцах	Хуультай танилцах	10	1500	1350000
		Судлах	10	1500	1350000
		Мэргэжлийн зөвлөгөө авах	15	700	945000

Эх сурвалж: Хуулийн төсөл

Үүргийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарч болох нэмэлт зардлыг тооцвол:

"Хөдөө аж ахуйн корпораци" төрийн өмчит хязгаарлагдмал хариуцлагатай компанид үүсэх нэмэлт зардал:

Шуудангийн зардал 100000 төгрөг

Тариалан эрхлэгч, аж ахуй нэгж, байгууллагын тухайд:

Шуудангийн зардал 100000 төгрөг

Хууль батлагдснаар хуулийн этгээдэд үүсэх нийт зардал 3 862 460 төгрөг байна.

Хүснэгт 2. Нийт зардал

Хуулийн этгээд	Үүргийн зардал	Нэмэлт зардал	Нийт зардал
"Хөдөө аж ахуйн корпораци" төрийн өмчит хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани	17460	100000	117460
Тариалан эрхлэгч	3645000	100000	3 745 000
НИЙТ			3 862 460

Эх сурвалж: Хуулийн төсөл

3. Иргэнд хүлээх үүргийн зардлын тооцоо

Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлд иргэнд үүрэг хүлээлгэсэн зохицуулалт байхгүй болно.

Усалгаатай тариаланг хөгжүүлэх, услалтын систем байгуулах, сэргээн засварлах, таримал ургамлын үрийн аж ахуйг хөгжүүлэх, хөдөө аж ахуйн техник, технологийн шинэчлэлт хийх, тариалангийн газрыг нөхөн сэргээх, хөрсний үржил шимийг сайжруулах, тариалангийн үйлдвэрлэл эрхлэгчээс стандартын шаардлага хангасан буудай худалдан авах, худалдах, бэлчээрийн даацыг тодорхойлох, мал оторлон өвөлжүүлэхтэй холбогдсон судалгаа явуулах, худаг сэргээн засварлах, уст цэг шинээр гаргах зэрэг хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлд нэн шаардлагатай ажлуудад улсын хөрөнгө оруулалт зайлшгүй шаардлагатай бөгөөд үүнийг хэрэгжүүлэгч нэгжээр "Хөдөө аж ахуйн корпораци" төрийн өмчит хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани ажиллаж байна.

Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуулиар тус компани хуулиар тодорхойлсон чиг үүргийн хүрээнд газар тариалангийн үйлдвэрлэл эрхлэгч иргэнд дэмжлэг үзүүлэх боломжтой. Энэ үүднээсээ хуулийн зохицуулалтад иргэний үүргийг дараах байдлаар томъёоллоо.

Хүснэгт 3. Иргэний үүрэг хүлээлгэсэн заалт

Агуулга	Стандарт үйл ажиллагаа	Хугацаа, мин	Давтамж	Нийт зардал
Тариалан эрхлэгч иргэн хуультай танилцах	Хуультай танилцах	10	1500	1350000
	Судлах	10	1500	1350000
	Мэргэжлийн зөвлөгөө авах	15	500	675000

Хууль батлагдснаар иргэнд үүсэх нийт зардал 3 375 000 төгрөг байна.

Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хууль батлагдан хэрэгжиж эхлэхтэй холбогдуулан бусад нэмэлт зардлууд шинээр үүсэхгүй болно.